

**GRAD ZAGREB
URED ZA DEMOGRAFIJU**

**ANALIZA MIGRACIJA STANOVNIŠTVA
GRADA ZAGREBA
ZA RAZDOBLJE 2011. - 2018.**

ožujak 2020.

Sadržaj

UVOD	3
1. KRETANJE STANOVNIŠTVA GRADA ZAGREBA ZA RAZDOBLJE 2011. – 2018. ...	4
2. MIGRACIJE I MIGRACIJSKA BILANCA.....	5
2.1. Unutarnje migracije u gradu Zagrebu za razdoblje 2011. – 2018.	5
2.2. Vanjske migracije.....	14
2.3. Saldo ukupne migracije za razdoblje 2011. – 2018.....	19
ZAKLJUČAK	25

UVOD

U svim europskim zemljama migracije su postale ključna komponenta promjena stanovništva, baš kao i u Hrvatskoj. Migracije djeluju na sve strukturne značajke stanovništva i sastavio su dio ukupnog kretanja stanovništva, zajedno s prirodnim kretanjem stanovništva. One djeluju na veličinu ukupnog stanovništva, njegov prostorni razmještaj te na natalitet i mortalitet i na sastav stanovništva prema različitim obilježjima. To se posebno odnosi na područja velikih gradova u kojima je broj i udio doseljenog stanovništva uobičajeno veći. Za porast stanovnika grada Zagreba migracije su u razdoblju 2011. – 2018. imale dominantan utjecaj.

U ovoj analizi prikazane su migracije stanovništva grada Zagreba od popisa stanovništva 2011. do 2018. kao i njihov utjecaj na ukupno stanje stanovništva u gradu Zagrebu.

Analiza se temelji na redovitim godišnjim podacima Državnog zavoda za statistiku o unutarnjoj i vanjskoj migraciji, odnosno na podacima proteklog popisa stanovništva te nacionalnih statistika zemalja – useljavanja u razdoblju 2011. do 2018.

1. KRETANJE STANOVNIŠTVA GRADA ZAGREBA ZA RAZDOBLJE 2011. – 2018.

Prema aktualnom teritorijalnom obuhvatu iz 2011. ukupan broj stanovnika grada Zagreba povećan je za oko 16 puta (od 48.266 na 790.017), računajući od najstarijeg službenog popisa 1857. do posljednjeg iz 2011. godine. Pri tome je središnje zagrebačko gradsko naselje povećano za više od 20 puta, iako se stanovništvo u dugom povijesnom razdoblju kretalo različitim intenzitetom u međupopisnim razdobljima.

Kao rezultat dugotrajnih demografskih i razvojnih tendencija na zagrebačkom području prema posljednjem popisu stanovništva, razmještajna slika potvrđuje odnos stanovništva Zagreba kao središnjeg odnosno najvećeg naselja prema prigradskim naseljima u omjeru 87:13 posto, što znači da je stanovništvo grada Zagreba još uvijek koncentrirano pretežito na području naselja Zagreb, gdje gustoća naseljenosti prelazi 2.200 stanovnika po km². Dinamički gledano, od druge polovice 20. stoljeća do danas, prerasmještaj stanovništva postupno se prenosio na prigradska naselja, prvenstveno na sesvetsko područje te na prostor šire gradske okolice (Velika Gorica, Zaprešić, Samobor i Dugo Selo).

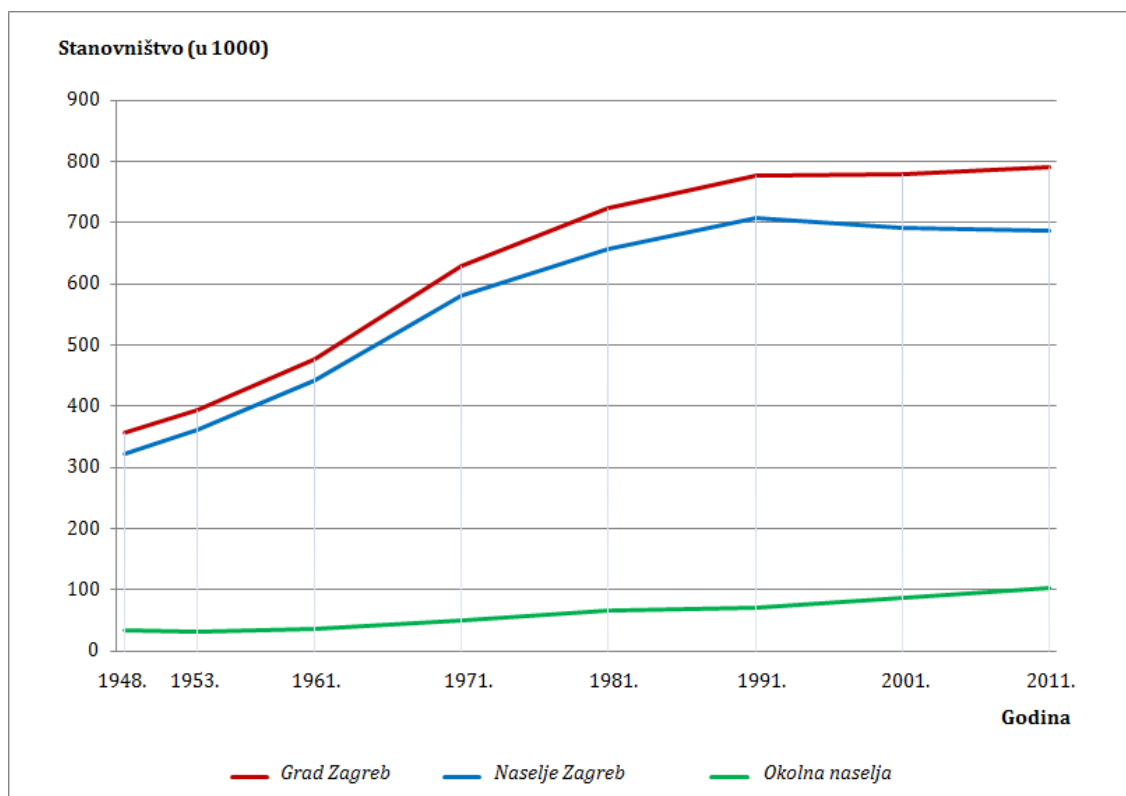
Prema procjenama DZS-a, svojom veličinom grad Zagreb je 2016. prešao 800.000 stanovnika (jedan od osnovnih kriterija za određivanje posebnih NUTS 2 regija), a prema posljednjim raspoloživim podatcima sredinom 2018. je imao 804.507 stanovnika.

Tablica 1. Kretanje stanovništva grada Zagreba po naseljima, procjena za razdoblje 2011. – 2018.

Područje	Razdoblje		Pokazatelji		
	2011.	Procjena 2018.	Apsolutna razlika	Indeks	Pros.j.stopa rasta (%)
Zagreb	688.163	685.000	-3.163	99,5	0,05
Sesvete	54.085	65.215	11.130	120,6	2,76
Ostala naselja	47.769	54.292	6.523	113,6	1,80
GRAD ZAGREB	790.017	804.507	14.490	101,8	0,21

Izvor: Procjene stanovništva RH po godinama, Priopćenja DZS-a, Procjena po naseljima, Ured za demografiju

Od početka 21. stoljeća u gradu Zagrebu se stabilizirao rast stanovništva s apsolutnim porastom između 1 i 2 % po međupopisnom razdoblju, što znači da je prosječna godišnja stopa rasta iznosila 0,2 %. Gotovo iste tendencije u kretanju ukupnog broja stanovnika se nastavljaju i u posljednjih sedam godina, s pojavom prvih nepovoljnih trendova u vanjskim migracijama, posebno nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju.

Slika 1. Kretanje broja stanovnika grada Zagreba, naselja Zagreb i okolnih naselja 1948. – 2011.

Glede dobne strukture, ocjenjuje se da se na zagrebačkome području nastavlja proces starenja stanovništva, posebno po gradskim četvrtima užeg područja Grada, uz određeno pomlađivanje perifernih gradskih četvrti (Sesvete i Brezovica) te u manjoj mjeri gradskih četvrti Trešnjevka – jug, Podsused – Vrapče i Stenjevec.

2. MIGRACIJE I MIGRACIJSKA BILANCA

2.1. Unutarnje migracije u gradu Zagrebu za razdoblje 2011. – 2018.

Unutarnje migracije podrazumijevaju doseljavanje stanovništva iz drugih županija radi trajnog nastanjenja u gradu Zagrebu i odseljavanje iz grada Zagreba u druga područja u Hrvatskoj. Pozitivni saldo unutarnjih migracija (veći broj doseljenih od odseljenih) potvrđuje privlačnost područja u koje se doseljava u odnosu na područja s kojih se odseljava.

Podsjećamo, razlozi za doseljavanja na neko područje mogu biti različiti, primjerice od ekonomskih, obrazovnih, zdravstvenih, političkih i drugih. Analiziraju se podatci o opsegu unutarnjih preseljavanja, dinamika tih kretanja stanovništva u vremenu, struktura doseljenih i odseljenih prema području otkamo se doselilo, odnosno odselilo, a zatim osnovna strukturna obilježja migranata. Prema istoj metodologiji analizirane su vanjske migracije i migracijski saldo.

Tablica 2. Doseljeno stanovništvo u grad Zagreb u unutarnjim migracijama za razdoblje 2011. – 2018.

	Godina doseljenja							
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Ukupno	8.883	8.241	9.012	10.376	10.886	10.435	10.043	9.606
Indeks 2011.=100	100,0	92,8	101,5	116,8	122,5	117,5	113,1	108,1
Udio (%) u RH	31,2	29,8	30,1	30,7	32,6	33,1	33,0	31,6

Izvor: Doseljeni u grad Zagreb, DZS, posebna obrada, 2019.

U promatranih osam godina je broj doseljenih u grad Zagreb iz drugih područja Hrvatske, prema podacima DZS, povećan s 8.883 u 2011. na 9.606 u 2018., odnosno za 8,1 %, a ukupan broj doseljenih kroz unutarnje migracije u istome je razdoblju iznosio 77.482, odnosno prosječno godišnje 9.685 osoba, pri čemu je udio doseljenih u grad Zagreb u ukupno preseljenima u Hrvatskoj u unutarnjim migracijama ostao na gotovo istoj razini (nešto ispod trećine).

Tablica 3. Doseljeno stanovništvo u grad Zagreb iz drugih županija u razdoblju 2011. – 2018. lančani indeksi

Županija iz koje se doselilo	Lančani indeksi						
	2012./2011.	2013./2012.	2014./2013.	2015./2014.	2016./2015.	2017./2016.	2018./2017.
Zagrebačka	84,2	110,3	94,3	102,9	103,1	91,5	93,2
Krapinsko-zagorska	83,8	119,4	108,2	92,4	97,2	94,4	107,2
Sisačko-moslavačka	99,4	111,6	107,2	99,5	99,8	108,0	96,7
Karlovačka	89,2	115,4	120,0	98,0	109,3	84,2	93,8
Varaždinska	112,8	97,6	132,5	109,9	88,0	110,2	89,0
Koprivničko-križevačka	101,1	99,4	147,7	115,0	93,3	79,6	114,4
Bjelovarsko-bilogorska	85,9	122,7	115,3	107,8	100,2	85,8	99,7
Primorsko-goranska	98,6	105,0	124,7	113,2	84,3	98,8	104,7
Ličko-senjska	76,3	112,1	106,9	118,7	92,7	121,6	71,5
Virovitičko - podravska	113,2	105,8	107,2	118,6	115,2	94,7	108,0
Požeško-slavonska	87,2	107,1	120,8	140,3	68,3	115,8	97,3
Brodsko-posavska	97,1	113,2	120,9	106,8	92,1	87,1	102,8
Zadarska	98,0	102,6	135,5	99,6	92,8	108,6	88,9
Osječko-baranjska	100,0	111,8	126,8	122,3	86,2	108,2	97,5
Šibensko-kninska	105,5	81,7	137,2	108,2	82,2	110,2	95,2
Vukovarsko-srijemska	87,1	115,9	118,4	99,8	96,8	96,6	96,7
Splitsko-dalmatinska	100,4	113,0	117,7	97,6	104,5	87,0	96,4
Istarska	96,6	102,3	141,4	104,8	93,6	97,0	75,7
Dubrovačko-neretvanska	90,7	113,0	121,5	101,0	93,8	96,7	89,2
Međimurska	134,1	86,8	199,0	83,2	81,7	117,9	93,7
UKUPNO	92,8	109,4	115,1	104,9	95,9	96,2	95,6

Izvor: Doseljeni u grad Zagreb, DZS, posebna obrada, 2019.

Porast doseljenih je bio najintenzivniji tijekom 2015., a od tada je u blagome smanjenju, iako grad Zagreb i dalje ostaje područje s najvećom međužupanijskom migracijom stanovništva u Hrvatskoj.

Slijedi ga Zagrebačka županija s oko 12 % doseljenih iz drugih županija. Ostale županije imaju znatno manji broj i udio doseljenih iz drugih područja Hrvatske.

Glede doseljavanja stanovništva iz drugih županija u grad Zagreb uočava se da u promatranome razdoblju u grad Zagreb najviše doseljavaju stanovnici Zagrebačke županije (22,9 %).

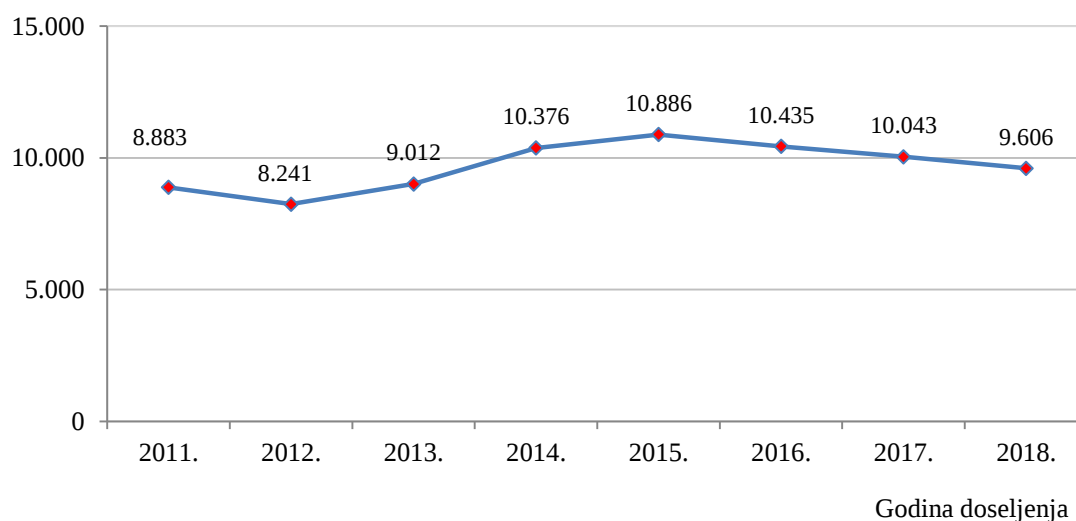
Povećava se udio doseljenih iz udaljenijih županija, npr. Splitsko-dalmatinske (10 %) i Osječko-baranjske (6,0 %), dok se smanjuje broj i udio doseljenika iz Međimurske i Ličko-senjske županije.

Tablica 4. Doseljeno stanovništvo u grad Zagreb iz drugih županija u razdoblju 2011. – 2018.

Županija iz koje se doselilo	Doseljeni	
	broj	postotak (%)
Zagrebačka	17.766	22,9
Krapinsko-zagorska	3.312	4,3
Sisačko-moslavačka	4.942	6,4
Karlovačka	2.449	3,2
Varaždinska	1.991	2,5
Koprivničko-križevačka	1.842	2,4
Bjelovarsko-bilogorska	3.133	4,0
Primorsko-goranska	4.009	5,2
Ličko-senjska	1.174	1,5
Virovitičko-podravska	1.714	2,2
Požeško-slavonska	1.913	2,5
Brodsko-posavska	4.195	5,4
Zadarska	3.343	4,3
Osječko-baranjska	4.639	6,0
Šibensko-kninska	2.521	3,3
Vukovarsko-srijemska	4.225	5,5
Splitsko-dalmatinska	7.771	10,0
Istarska	2.535	3,3
Dubrovačko-neretvanska	2.909	3,7
Međimurska	1.099	1,4
UKUPNO	77.482	100,0

Izvor: Doseljeni u grad Zagreb, DZS, posebna obrada, 2019.

Broj doseljenih

Slika 2. Kretanje broja doseljenih u grad Zagreb kroz unutarnje migracije za razdoblje 2011. – 2018.

Ukupne unutarnje migracije nije moguće sagledati bez razmatranja migracija suprotnog migracijskog toka u istom razdoblju, odnosno u odseljavanja iz grada Zagreba u druge županije. U tome je na prvome mjestu opet premoćno Zagrebačka županija (37,7 %), a na drugom je mjestu, kao i kod doseljenih, Splitsko-dalmatinska županija. Slijedi odseljavanje u Primorsko-goransku, Zadarsku, zatim Krapinsko-zagorsku i Sisačko-moslavačku županiju.

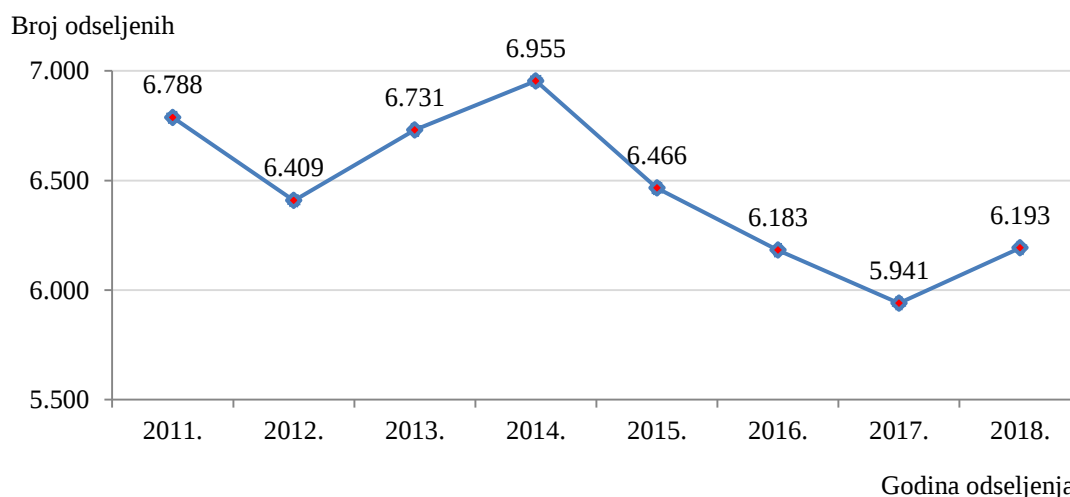
Opseg odseljenih u promatranome razdoblju je smanjen od 6.955, koliko je iznosio u 2014., na 6.193 u 2018., odnosno za 11 % iz čega proizlazi da su doseljenički tokovi dinamičniji i prema opsegu jači od odseljeničkih pa je i nadalje saldo unutarnjih migracija prema gradu Zagrebu pozitivan.

U odnosu na međuzupanijsku migraciju se uočava jedna iznimka da je broj i udio odseljenih iz grada Zagreba u Zagrebačku županiju veći nego li doseljenih u grad Zagreb iz ove županije, što znači da grad Zagreb ima negativni saldo migracija sa susjednom županijom u promatranome razdoblju (–1.693 osobe). Istovremeno, s ostalim županijama grad Zagreb ima pozitivan saldo.

Tablica 5. Odseljeno stanovništvo iz grada Zagreba prema županiji odseljenja za razdoblje 2011. – 2018. godine (unutarnje migracije)

Županija u koju se odselilo	Godina odseljenja									Struktura u postotcima (%) 2011. – 2018.
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2011.-2018.	
Zagrebačka	2.841	2.476	2.568	2.496	2.162	2.332	2.273	2.311	19.459	37,7
Krapinsko-zagorska	300	319	380	385	402	351	369	403	2.909	5,6
Sisačko-moslavačka	261	225	299	287	225	265	208	314	2.084	4,0
Karlovačka	196	175	197	170	207	158	159	174	1.436	2,8
Varaždinska	186	143	140	153	211	151	125	187	1.296	2,5
Koprivničko-križevačka	112	119	125	99	97	114	128	104	898	1,7
Bjelovarsko-bilogorska	167	145	144	183	160	157	156	185	1.297	2,5
Primorsko-goranska	364	437	385	464	447	407	358	447	3.309	6,4
Ličko-senjska	120	87	125	159	131	111	95	78	906	1,8
Virovitičko-podravska	69	72	65	86	79	68	59	69	567	1,1
Požeško-slavonska	73	43	71	74	84	51	54	51	501	1,0
Brodsko-posavska	128	145	116	145	142	127	115	104	1.022	2,0
Zadarska	421	488	403	407	377	336	321	326	3.079	6,0
Osječko-baranjska	158	163	146	158	170	144	144	151	1.234	2,4
Šibensko-kninska	226	202	227	270	227	199	209	183	1.743	3,4
Vukovarsko-srijemska	111	159	143	168	130	116	122	125	1.074	2,1
Splitsko-dalmatinska	612	589	665	674	652	583	535	469	4.779	9,2
Istarska	196	185	245	245	279	236	246	243	1.875	3,5
Dubrovačko-neretvanska	201	200	240	246	223	215	204	204	1.733	3,4
Međimurska	46	37	47	86	61	62	61	65	465	0,9
UKUPNO	6.788	6.409	6.731	6.955	6.466	6.183	5.941	6.193	51.666	100,0

Izvor: Odseljeni iz grada Zagreba, DZS, posebna obrada, 2019.

Slika. 3. Kretanje broja odseljenih iz grada Zagreba za razdoblje 2011. – 2018. (unutarnja migracija)

Odseljavanje iz grada Zagreba je u znatnome opadanju od 2014., a ocjenjuje se da je tako zbog nepovoljnih kretanja ukupnog razvoja po županijama, osobito slabijeg zapošljavanja po drugim područjima Hrvatske, ali je moguće i zbog pojačanog iseljavanja u inozemstvo u istome razdoblju. Glede strukturnih obilježja migranata u unutarnjim migracijama, prema raspoloživim podacima, razmatraju se obilježja migranata prema spolu, starosti, obrazovanju i narodnosti.

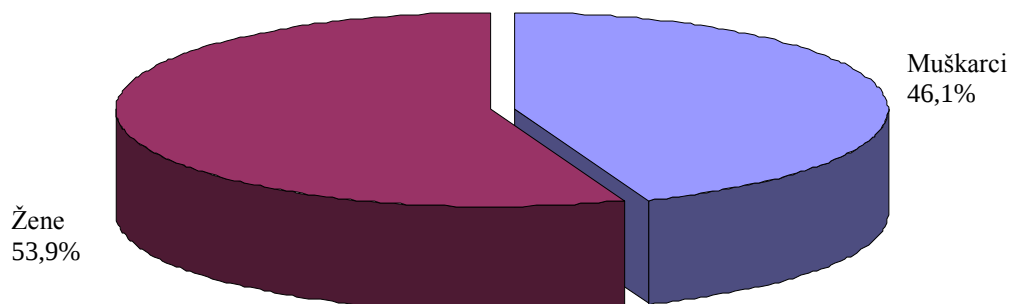
Tablica 6. Doseljeno stanovništvo u grad Zagreb za razdoblje 2011. – 2018. prema spolu i starosti (međuzupanijska migracija)

Godine doseljenja	Spol	Ukupno	Starost				
			0-19	20-29	30-39	40-49	50 i više
2011. – 2018.	svega	77.482	12.976	24.346	21.032	8.089	11.039
	m	35.734	6.451	9.447	10.268	4.419	5.149
	ž	41.748	6.525	14.899	10.764	3.670	5.890
Struktura u %							
2011. – 2018.	svega	100,0	16,7	31,4	27,3	10,4	14,2
	m	46,1	8,3	12,2	13,3	5,7	6,6
	ž	53,9	8,4	19,2	14,0	4,7	7,6

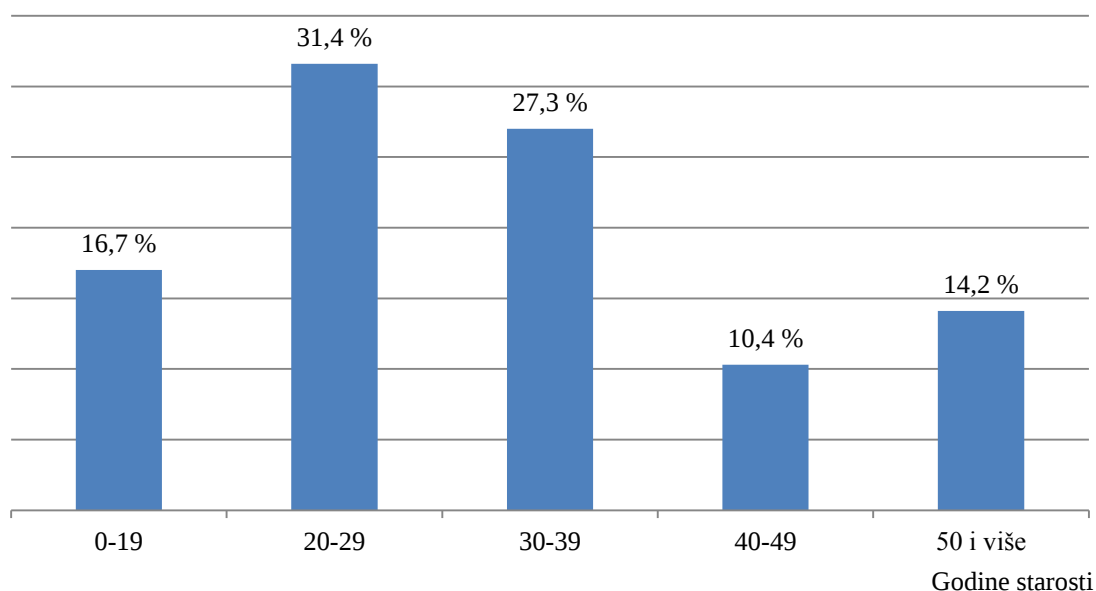
Izvor: Doseljeni u grad Zagreb, DZS, posebna obrada, 2019.

Prema obilježjima doseljenog stanovništva u unutarnjim migracijama prevladavaju žene (53,9 %) i mlađe stanovništvo do 40 godina.

Potvrđuje se teza da su među doseljenicima općenito, pa i u unutarnjim migracijama, pretežito mlađe osobe do 39 godina (75,4 %), a prema spolu je više žena nego li muškaraca. Od ukupno doseljenih u grad Zagreb najviše je mladih do 29 godina (48,1 %), dok je iznad 50-te godine doseljeno svega 14,2 %.

Slika 4. Struktura doseljenih prema spolu u grad Zagreb za razdoblje 2011. – 2018. (unutarnje migracije)

Slika 5. Struktura doseljenih prema starosti u grad Zagreb za razdoblje 2011. – 2018. (unutarnje migracije)

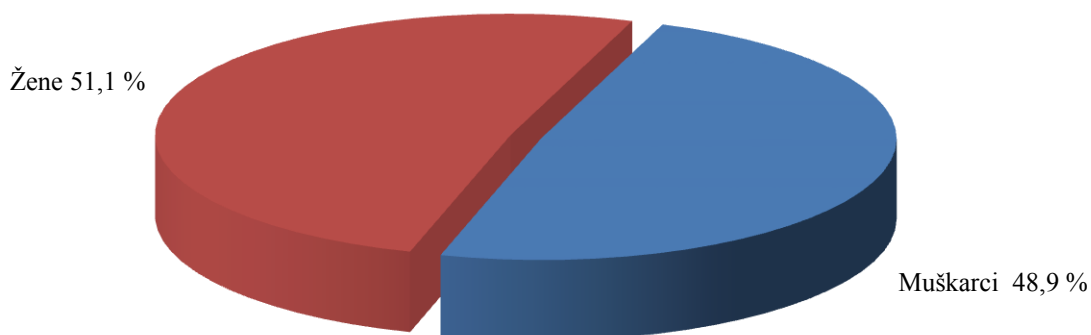
Doseljeno stanovništvo je izrazito selekcionirano prema obrazovanju. Kada se obrazovanje doseljenika usporedi s obrazovanjem ukupne populacije, među doseljenicima se uočava znatno veći udio visokoobrazovanih.

Prema narodnosti, među doseljenicima je nešto veći udio Hrvata (93 %) nego u ukupnome stanovništvu (91,9 %), što potvrđuje tezu da se u glavnim gradovima migranti homogeniziraju prema većinskoj nacionalnosti. Slijede Srbi, Bošnjaci, Albanci i druge nacionalne manjine, a kojih je u gradu Zagrebu više od dvadeset.

Glede drugog smjera unutarnjih migracija ili odseljavanja iz grada Zagreba u druga područja Republike Hrvatske, broj odseljenih osoba u razdoblju 2011. – 2018. je bio 51.666, odnosno oko 6.500 osoba godišnje. Od toga je žena bilo nešto više nego li muškaraca (51 % prema 49 %), što znači da žene u unutrašnjim migracijama iz grada Zagreba ipak odseljavaju u nešto manjem postotku nego li doseljavaju.

Navedeni podatci pokazuju da iz grada Zagreba odseljava znatno manji udio u dobi 20 – 39 godina (38,1 %) nego li ih doseljava u istim dobnim skupinama. Među odseljenima se uočava veći udio osoba starijih dobnih skupina (50 i više godina 30,5 %), gotovo podjednako žena i muškaraca, jer u ovim skupinama pretežu osobe koje se nakon odlaska u mirovinu vraćaju u mjesto podrijetla.

Dakle, grad Zagreb u promatranome razdoblju ima pozitivan saldo unutarnjih migracija u odnosu na druge županije i to sa svim županijama, osim sa Zagrebačkom.

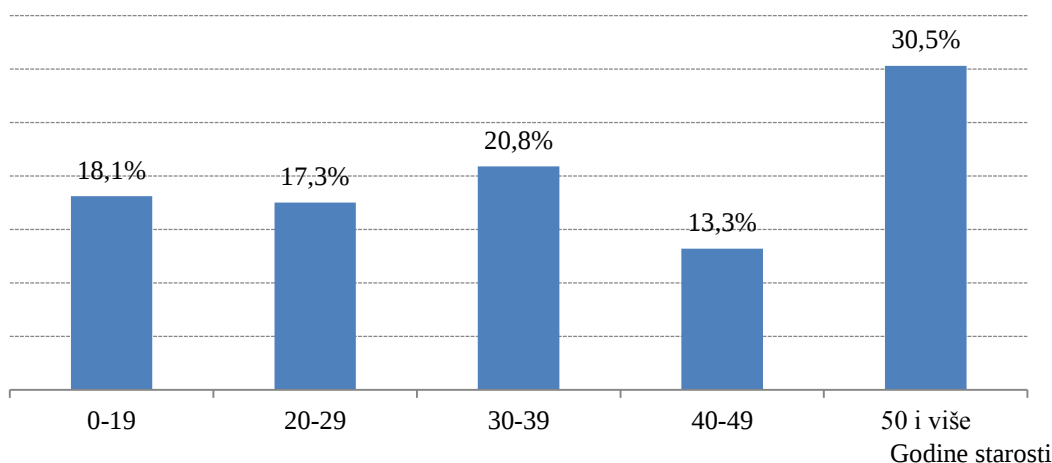

Slika 6. Struktura odseljenih iz grada Zagreba, prema spolu, 2011. – 2018. (unutarnja migracija)

Tablica 7. Odseljeno stanovništvo iz grada Zagreba za razdoblje 2011. – 2018. prema spolu i starosti (unutarnja migracija)

Godina	Spol	Ukupno	Starost				
			0 – 19	20 – 29	30 – 39	40 – 49	50 i više
2011.	sv	6.788	1.245	1.319	1.468	921	1.835
	m	3.360	642	547	714	504	953
	ž	3.428	603	772	754	417	882
2012.	sv	6.409	1.140	1.141	1.309	791	2.028
	m	3.146	557	444	622	451	1.072
	ž	3.263	583	697	687	340	956
2013.	sv	6.731	1.272	1.198	1.314	869	2.078
	m	3.316	668	468	648	454	1.078
	ž	3.415	604	730	666	415	1.000
2014.	sv	6.955	1.284	1.114	1.421	951	2.185
	m	3.392	676	417	664	556	1.079
	ž	3.563	608	697	757	395	1.106
2015.	sv	6.466	1.190	1.143	1.368	857	1.908
	m	3.121	606	455	627	483	950
	ž	3.345	584	688	741	374	958
2016.	sv	6.183	1.114	1.042	1.332	812	1.883
	m	2.992	572	419	633	444	924
	ž	3.191	542	623	699	368	959
2017.	sv	5.941	983	1.004	1.270	780	1.904
	m	2.943	516	417	619	446	945
	ž	2.998	467	587	651	334	959
2018		6.193	1.100	998	1.283	869	1.943
		2.994	546	411	613	474	950
		3.199	554	587	670	395	993
2011. – 2018.	sv	51.666	9.328	8.959	10.765	6.850	15.764
	m	25.264	4.783	3.578	5.140	3.812	7.951
	ž	26.402	4.545	5.381	5.625	3.038	7.813
Struktura u %							
2011. – 2018.	sv	100,0	18,1	17,3	20,8	13,3	30,5
	m	48,9	9,3	6,9	9,9	7,4	15,4
	ž	51,1	8,8	10,4	10,9	5,9	15,1

Izvor: Odseljeni iz grada Zagreba, DZS, posebna obrada, 2019.

Slika 7. Struktura odseljenih iz grada Zagreba, prema starosti, 2011. – 2018. (unutarnja migracija)

Osim toga, iz grada Zagreba je nastavljen proces odseljavanja većeg broja i udjela stanovništva starije životne dobi u manja mjesta okolnih županija te u druge manje i srednje gradove u Hrvatskoj, među kojima se ističu ona uz more te u blizini mjesta podrijetla stanovništva, s obzirom da su mnoga od njih gotovo ispražnjena još u ranijem razdoblju. Inače, to je česta migracijska pojava i u drugim razvijenim europskim zemljama.

2.2. Vanjske migracije

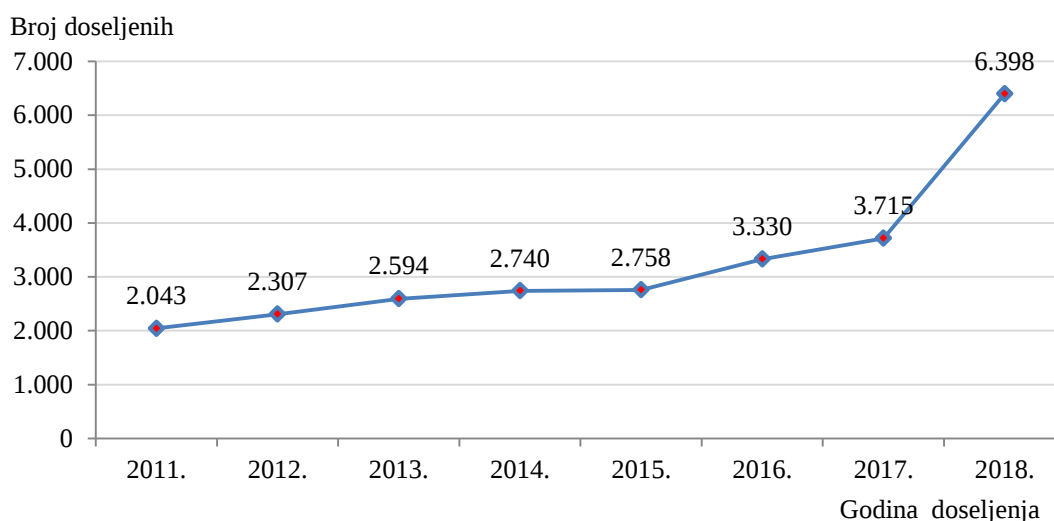
Vanjske migracije podrazumijevaju preseljavanje stanovništva nekog područja preko državnih granica. Radi se o dva smjera, preseljavanju, odseljavanju ili emigraciji te doseljavanju odnosno imigraciji iz inozemstva. U stvarnosti mogu biti veoma različiti po opsegu, dinamici, razlozima migriranja te obilježjima migranata.

Statistički podatci govore o porastu broja doseljenih u grad Zagreb iz inozemstva u promatranome razdoblju, osobito u 2018. kada ih je bilo 25.885 ili prosječno godišnje 3.235 osoba. Više od trećine (40, 8) ih se doselilo iz Bosne i Hercegovine, iz sljedećih pet zemalja se doselilo 23,5%, a ostalih 35,6 % iz ostalih zemalja.

Tablica 8. Doseljeno stanovništvo iz inozemstva u grad Zagreb za razdoblje 2011. – 2018.

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2011. – 2018.
UKUPNO	2.043	2.307	2.594	2.740	2.758	3.330	3.715	6.398	25.885
Bosna i Hercegovina	978	1.067	1.220	1.178	1.057	1.143	1.264	2.669	10.576
Njemačka	88	93	115	121	230	415	402	375	1.839
Srbija	106	151	141	160	163	171	192	643	1.727
Kosovo	80	75	103	113	107	94	81	594	1.247
Sjeverna Makedonija	69	85	118	89	84	56	52	192	745
Sjedinjene Američke Države	41	57	63	61	57	99	59	96	533
Ostale zemlje	555	760	804	994	1.038	1.323	1.054	1.609	8.137
Nepoznato	126	19	30	24	22	29	611	220	1.081

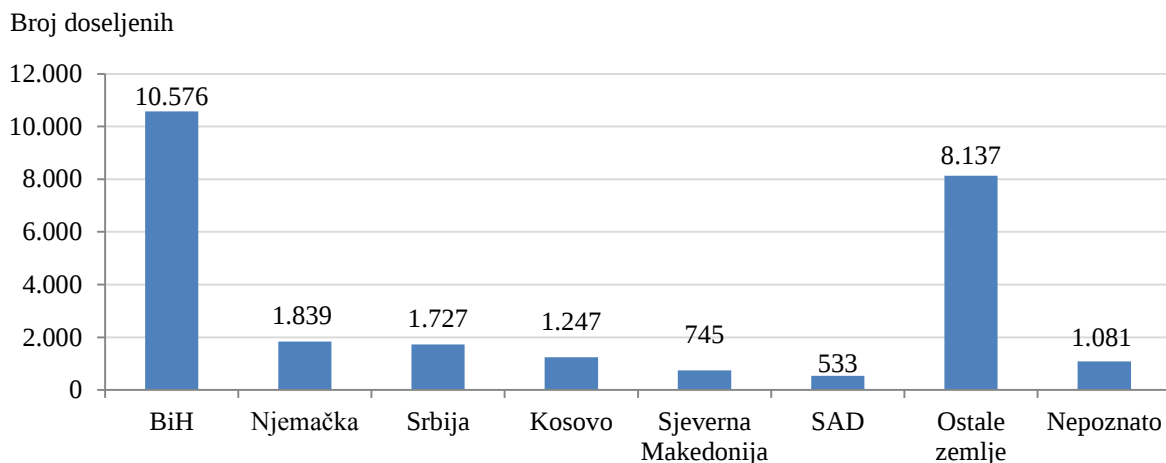
Izvor: Doseljeni iz inozemstva u grad Zagreb, DZS, posebna obrada, 2019.

Slika 8. Kretanje broja doseljenih iz inozemstva u grad Zagreb za razdoblje 2011. – 2018.

Dakle, u 2018. se uočava porast doseljenih iz inozemstva u grad Zagreb, a čini se da je glavni razlog uvoz strane radne snage u Hrvatsku pa tako i u grad Zagreb, a ne porast broja Hrvata povratnika.

Glede suprotnog migracijskog smjera u vanjskoj migraciji, unatoč nepotpunim statističkim podacima o broju odseljenih, prema DZS je vidljiv znatan porast broja odseljenih nakon pridruživanja Hrvatske EU, osobito od 2014.

U razdoblju od 2011. – 2018. odseljeno je 32.416 osoba ili prosječno godišnje 4.052, od čega u posljednjih šest godina (2013. – 2018.) prosječno godišnje 4.738. U Njemačku ih je iselilo 36,9 %, a 23,1 % u Bosnu i Hercegovinu, Austriju i SAD), dok je 36 % iselilo u ostale zemlje.

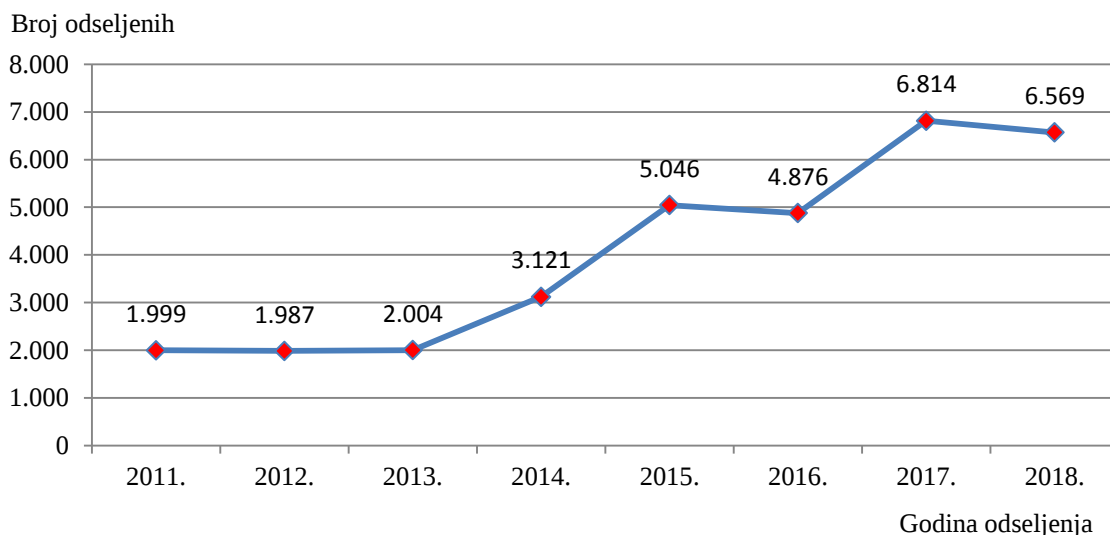
Slika 9. Doseljeno stanovništvo iz inozemstva u grad Zagreb, prema zemljama odakle se doselilo za razdoblje 2011. – 2018.

Tablica 9. Odseljeno stanovništvo iz grada Zagreba u inozemstvo za razdoblje 2011. – 2018.

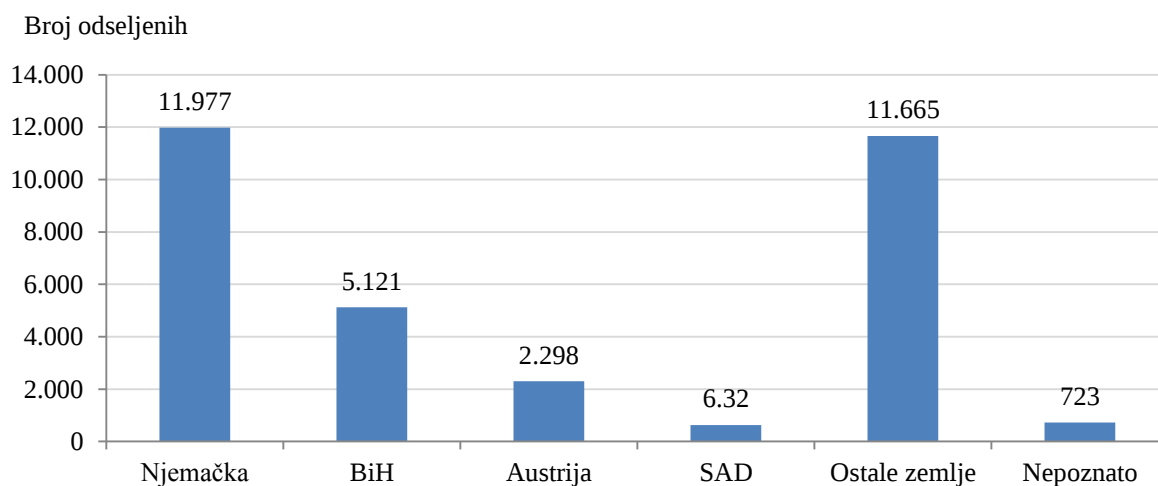
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2011. – 2018.
UKUPNO	1.999	1.987	2.004	3.121	5.046	4.876	6.814	6.569	32.416
Njemačka	154	248	288	988	1.956	2.228	3.422	2.693	11.977
Bosna i Hercegovina	974	810	565	321	652	460	409	930	5.121
Austrija	119	106	110	274	618	264	413	394	2.298
Sjedinjene Američke Države	42	37	46	78	114	85	102	128	632
Ostale zemlje	645	752	797	1.210	1.675	1.802	2.411	2.373	11.665
Nepoznato	65	34	198	250	31	37	57	51	723

Izvor: Odseljeni iz grada Zagreba u inozemstvo, DZS, posebna obrada, 2019.

Polazeći od priopćenja DZS, u promatranome razdoblju se uočava da se od evidentiranog broja iseljenih iz Hrvatske u inozemstvo najviše iselilo upravo iz grada Zagreba (oko 14 %) s obzirom na brojnost njegove populacije te zbog jačih privlačnih („pull“) faktora migracija u drugim razvijenijim zemljama iako grad Zagreb ima nešto slabije potisne („push“) faktore za iseljavanje u odnosu na druge županije.

Slika 10. Kretanje broja odseljenih u inozemstvo iz grada Zagreba za razdoblje 2011. – 2018.

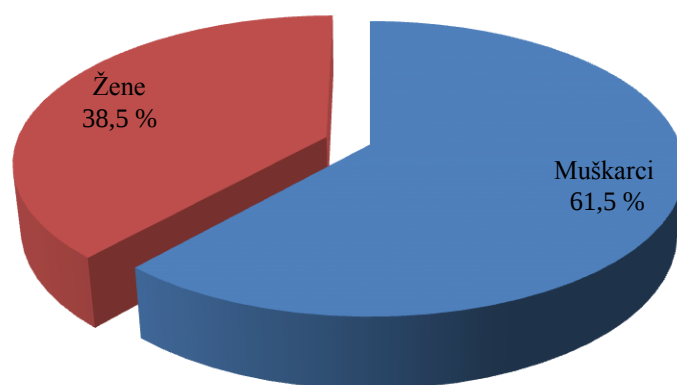
Slika 11. Odseljeno stanovništvo iz grada Zagreba u inozemstvo za razdoblje 2011. – 2018.

Tablica 10. Doseljeno stanovništvo iz inozemstva (imigracija) u grad Zagreb 2011. – 2018., prema spolu i starosti

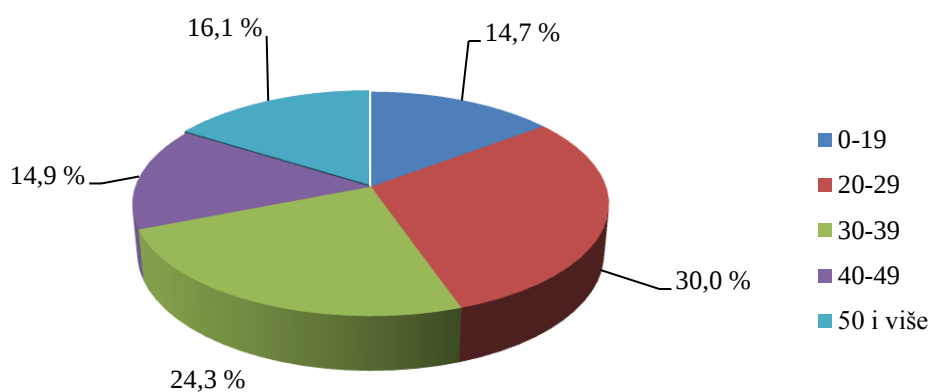
2011. – 2018.	Spol	Ukupno	Starost				
			0 – 19	20 – 29	30 – 39	40 – 49	50 i više
Grad Zagreb	sv	25.885	3.815	7.771	6.280	3.859	4.160
	%	100	14,7	30,0	24,3	14,9	16,1
	m	15.921	2.119	4.617	4.114	2.639	2.432
	ž	9.964	1.696	3.154	2.166	1.220	1.728

Izvor: Odseljeni iz grada Zagreba u inozemstvo, DZS, posebna obrada, 2019.

Spolna struktura doseljenih iz inozemstva pokazuje da je među njima 69 % mlađih od 39 godina, od čega je 30 % osoba u dobi 20 – 39 godina, a pretežito se radi o muškarcima (61,5 %).

Slika 12. Struktura doseljenih prema spolu iz inozemstva u grad Zagreb za razdoblje 2011. – 2018.

Slika 13. Broj doseljenih prema starosti iz inozemstva u grad Zagreb za razdoblje 2011. – 2018.

Među odseljenima je znatno mlađe stanovništvo (65,2 % do 39 godina), osobito od 2013. pa nadalje, a u većini se sele muškarci (54,6 %) te u velikoj mjeri mlade obitelji, za razliku od samaca koji su više selili u ranijem razdoblju.

Tablica 11. Odseljeno stanovništvo u inozemstvo (emigracija) iz grada Zagreba za razdoblje 2011. – 2018. prema spolu i starosti

2011. – 2018.	Spol	Ukupno	Starost				
			0 – 19	20 – 29	30 – 39	40 – 49	50 i više
Grad Zagreb	sv	32.416	5.895	6.768	8.462	5.824	5.467
	%	100,0	18,2	20,9	26,1	18,0	16,8
	m	17.708	3.069	3.508	4.653	3.384	3.094
	ž	14.708	2.826	3.260	3.809	2.440	2.373

Izvor: Odseljeni iz grada Zagreba u inozemstvo, DZS, posebna obrada, 2019.

Slika 14. Struktura odseljenih prema spolu u inozemstvo iz grada Zagreba za razdoblje 2011. – 2018.

2.3. Saldo ukupne migracije za razdoblje 2011. – 2018.

Saldo ukupnih migracija predstavlja razliku između ukupnog broja doseljenih i odseljenih na neko područje, kako iz drugih područja unutar zemlje tako i iz inozemstva.

Temeljeno na podacima o kretanju unutarnjih migracija stanovništva grada Zagreba, izračun salda ukupne migracije pokazuje da je saldo unutarnje migracije bio u porastu sve do 2015. i da je otada u blagome opadanju, a u posljednje 3 godine iznosi prosječno oko 4.000 osoba koje ostaju u gradu Zagrebu. Dakle, doseljavanje iz drugih područja Republike Hrvatske, odnosno pozitivni saldo unutarnje i ukupne migracije još uvijek čini najveću sastavnicu broja porasta stanovništva u gradu Zagrebu.

Tablica 12. Saldo unutarnje migracije grada Zagreba s drugim županijama za razdoblje 2011. – 2018.

	SALDO MIGRACIJE								
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2011.-2018.
Zagrebačka	-347	-375	-250	-310	88	-13	-152	-334	-1.693
Krapinsko-zagorska	125	37	45	75	23	62	21	15	403
Sisačko-moslavačka	278	311	299	354	413	372	480	351	2.858
Karlovačka	81	72	88	172	128	208	149	115	1.013
Varaždinska	1	68	66	120	89	113	166	72	695
Koprivničko-križevačka	63	58	51	161	202	165	94	150	944
Bjelovarsko-bilogorska	181	154	223	240	296	300	236	206	1.836
Primorsko-goranska	58	-21	52	81	170	113	156	91	700
Ličko-senjska	32	29	5	-20	34	42	91	55	268
Virovitičko-podravska	82	99	116	108	151	197	192	202	1.147
Požeško-slavonska	138	141	126	164	250	177	210	206	1.412
Brodsko-posavska	317	287	373	446	489	454	391	416	3.173
Zadarska	-71	-145	-51	70	98	105	158	100	264
Osječko-baranjska	265	260	327	442	564	489	541	517	3.405
Šibensko-kninska	64	104	23	73	144	106	127	137	778
Vukovarsko-srijemska	379	268	352	418	455	450	425	404	3.151
Splitsko-dalmatinska	209	235	266	-673	-651	-582	438	469	-289
Istarska	70	72	18	127	111	129	108	25	660
Dubrovačko-neretvanska	131	101	100	167	194	176	174	133	1.176
Međimurska	39	77	52	111	103	72	97	83	634
UKUPNO	2.095	1.832	2.281	3.421	4.420	4.252	4.102	3.413	25.816

Izvor: Izračun temeljem podataka DZS-a, posebna obrada, 2019.

Gledano po županijama, najveći pozitivan saldo migracije grada Zagreb ostvaruje u Osječko-baranjskoj, Vukovarsko-srijemskoj i Brodsko-posavskoj županiji, a potom u Sisačko-moslavačkoj i okolnoj županiji istočno od grada Zagreba.

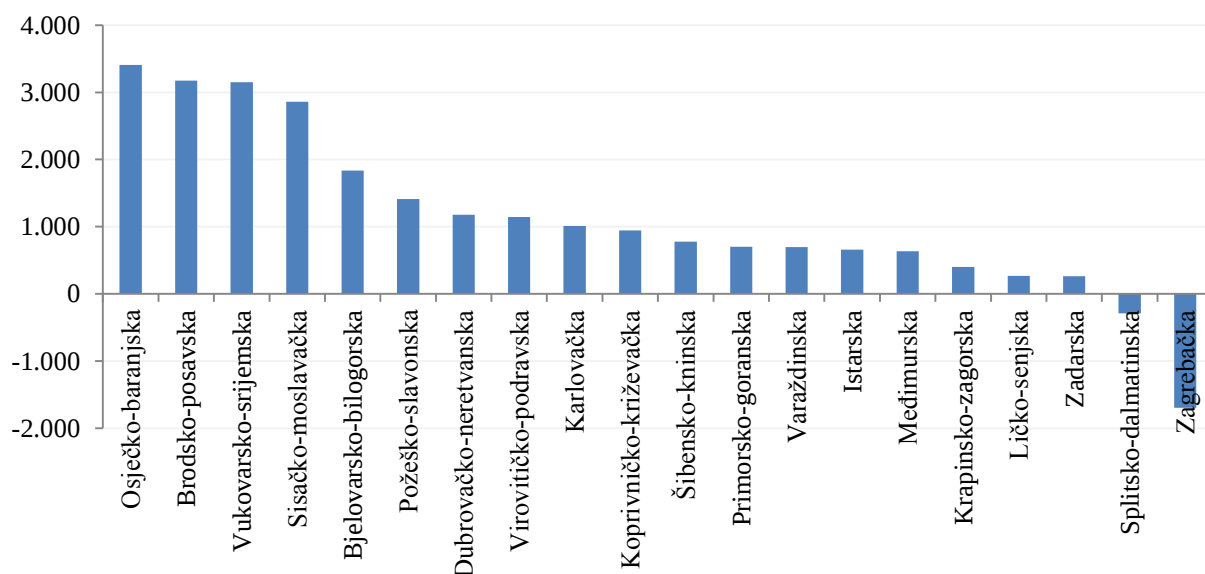
Saldo migracije stanovništva grada Zagreba s inozemstvom je bio pozitivan sve do 2014., a od tada dolazi do preokreta u negativnome smjeru, što znači da se evidentira veći broj emigranata nego imigranata na zagrebačkome području. Negativni saldo vanjske migracije u 2017. je prema podacima

DZS-a ima povećan dvaput u odnosu na prethodnu godinu, ali je u 2018. smanjen na – 171 radi povećanja broja doseljenih iz inozemstva.

Tablica 13. Saldo unutarnje migracije za razdoblje 2011. – 2018., rang prema županijama

Županija	Rang neto migracije
Ukupno	25.816
Osječko-baranjska	3.405
Brodsko-posavska	3.173
Vukovarsko-srijemska	3.151
Sisačko-moslavačka	2.858
Bjelovarsko-bilogorska	1.836
Požeško-slavonska	1.412
Dubrovačko-neretvanska	1.176
Virovitičko-podravska	1.147
Karlovačka	1.013
Koprivničko-križevačka	944
Šibensko-kninska	778
Primorsko-goranska	700
Varaždinska	695
Istarska	660
Međimurska	634
Krapinsko-zagorska	403
Ličko-senjska	268
Zadarska	264
Splitsko-dalmatinska	-289
Zagrebačka	-1.693

Izvor: Izračun temeljem podataka DZS-a, posebna obrada, 2019.

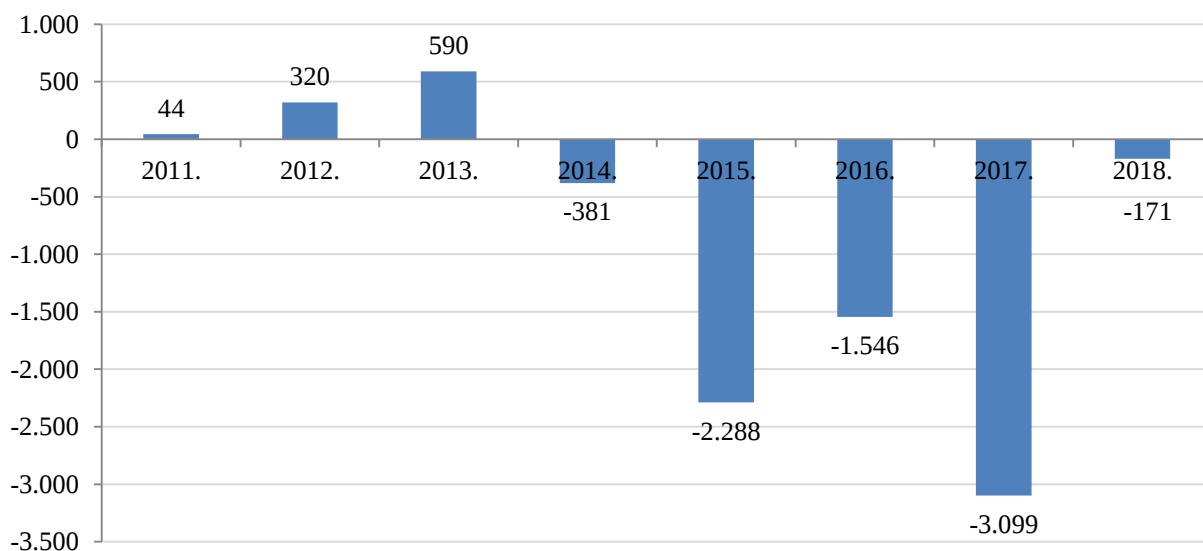
Slika 15. Saldo migracija po županijama za razdoblje 2011. – 2018. (unutarnja migracija)

Najveći negativni saldo grad Zagreb ostvaruje s Njemačkom, zatim s ostalim razvijenijim zemljama zapadne Europe. Također, i Hrvatska bilježi negativan saldo migracije s Njemačkom, Irskom, Austrijom, Italijom, Švedskom, Slovenijom, Kanadom, SAD-om i nekim drugim zemljama, a pozitivan s Bosnom i Hercegovinom, Kosovom, Srbijom, Sjevernom Makedonijom, Crnom Gorom, Rumunjskom, Bugarskom i Ukrajinom.

Tablica 14. Saldo migracije s inozemstvom grada Zagreba (vanjska migracija) za razdoblje 2011. – 2018.

	SALDO MIGRACIJE S INOZEMSTVOM								
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2011. – 2018.
UKUPNO	44	320	590	-381	-2.288	-1.546	-3.099	-171	-6.531
Njemačka	-66	-155	-173	-867	-1.726	-1.813	-3.020	-2.318	-10.138
Bosna i Hercegovina	4	257	655	857	405	683	855	1.739	5.455
Sjedinjene Američke Države	-1	20	17	-17	-57	14	-43	-32	-99
Ostale zemlje	46	213	259	-125	-901	-422	-1.445	271	-2.104
Nepoznato	61	-15	-168	-226	-9	-8	554	169	358

Izvor: Izračun temeljem podataka DZS-a, posebna obrada, 2019.

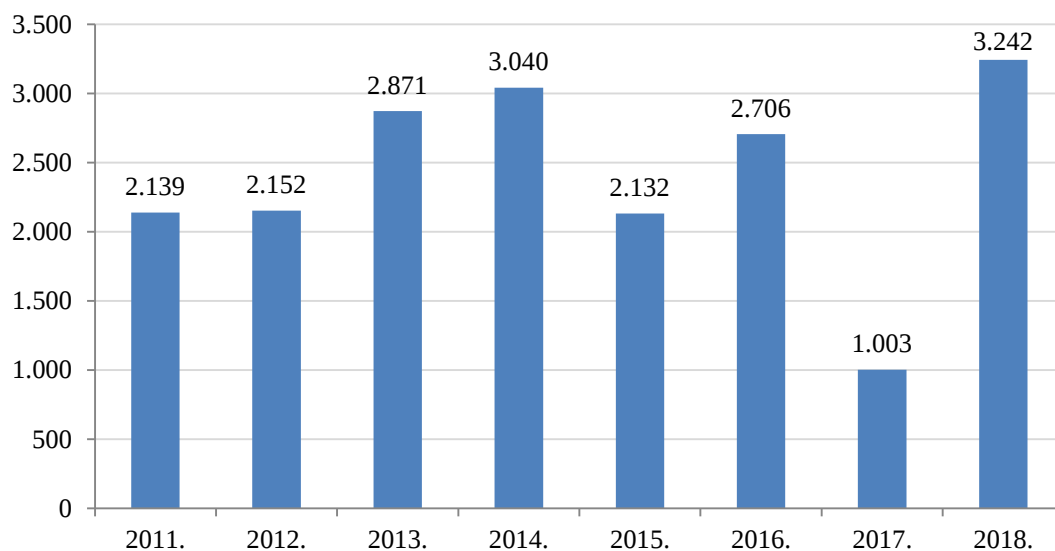
Slika 16. Saldo migracije stanovništva grada Zagreba s inozemstvom (vanjska migracija), za razdoblje 2011. – 2018., po godinama

Zbog očitih nepovoljnih kretanja u vanjskoj migraciji stanovništva Hrvatske i grada Zagreba od ulaska u Europsku uniju, i u ovom promatranom razdoblju je evidentan pozitivan saldo unutarnje migracije, a negativan vanjske te pozitivan agregatni saldo ukupne migracije.

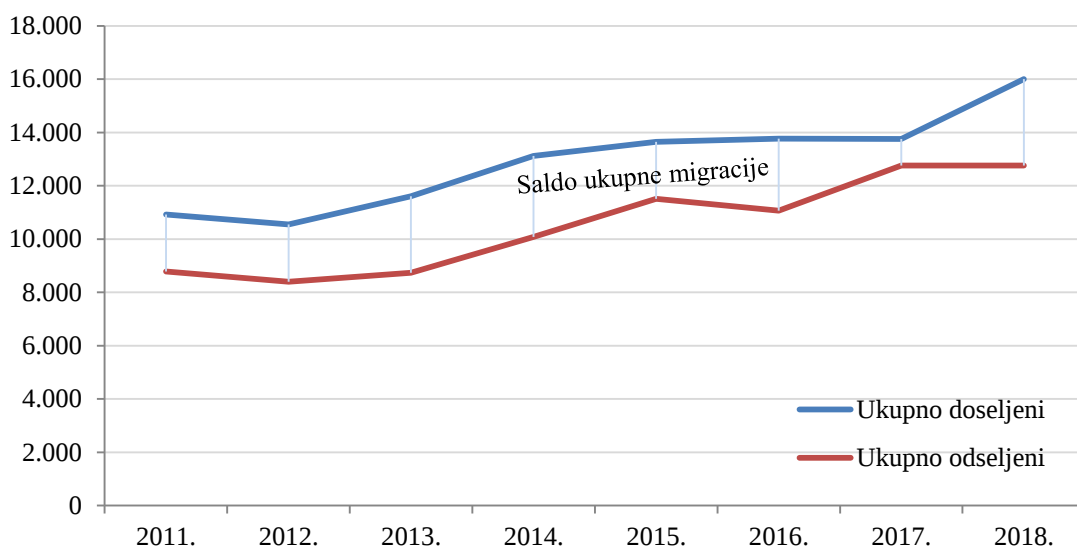
Tablica 15. Opseg i saldo ukupne migracije stanovništva grada Zagreba za razdoblje 2011. – 2018.

Godina	Dosljenjeno			Odseljeno			Saldo migracija		
	Ukupno	iz drugih županija (unutarnje migracije)	iz inozemstva (vanjske migracije)	Ukupno	u druge županije (unutarnje migracije)	u inozemstvo (vanjske migracije)	Ukupno	među županijske (unutarnje migracije)	s inozemstvom (vanjske migracije)
2011.	10.926	8.883	2.043	8.787	6.788	1.999	2.139	2.095	44
2012.	10.548	8.241	2.307	8.396	6.409	1.987	2.152	1.832	320
2013.	11.606	9.012	2.594	8.735	6.731	2.004	2.871	2.281	590
2014.	13.116	10.376	2.740	10.076	6.955	3.121	3.040	3.421	-381
2015.	13.644	10.886	2.758	11.512	6.466	5.046	2.132	4.420	-2.288
2016.	13.765	10.435	3.330	11.059	6.183	4.876	2.706	4.252	-1.546
2017.	13.758	10.043	3.715	12.755	5.941	6.814	1.003	4.102	-3.099
2018.	16.004	9.606	6.398	12.762	6.193	6.569	3.242	3.413	-171
2011 – 2018.	103.367	77.482	25.885	84.082	51.666	32.416	19.285	25.816	-6.531

Izvor: Izračun temeljem podataka DZS-a, posebna obrada, 2019.

Slika 17. Saldo ukupne migracije stanovništva grada Zagreba po godinama za razdoblje 2011. – 2018.

Slika 18. Ukupno doseljeni, odseljeni i saldo ukupne migracije grada Zagreba za razdoblje 2011. – 2018.

Navedeni podatci i grafički prikazi potvrđuju smanjivanje ukupnog neto salda migracije, što proizlazi prvenstveno iz smanjivanja salda vanjske migracije, dok je tek u 2018. bio u porastu.

ZAKLJUČAK

U promatranome razdoblju 2011. – 2018. analiza pokazuje da grad Zagreb i nadalje ima rast ukupnog stanovništva, ali isključivo zahvaljujući pozitivnomu saldu u unutarnjim migracijama, odnosno zbog doseljavanja iz drugih područja Hrvatske. Također se može uočiti da se prvi put nakon dužeg vremena pojavljuje negativan saldo u vanjskoj migraciji. Zbog znatno nepovoljnijih demografskih kretanja u većini drugih županija je za očekivati da će doseljavanje iz drugih županija u grad Zagreb u narednim godinama biti smanjeno, osobito ne dođe li do porasta investicija i rasta gospodarstva, a time i zapošljavanja koje će također utjecati i na daljnja kretanja u vanjskoj migraciji, a sukladno tomu i na broj živorođenih.

Zbog istodobno negativnoga prirodnog prirasta kao druge komponente ukupnog razvoja stanovništva, naredni popis stanovništva što se planira za 2021. mogao bi pokazati niži rast ukupnog broja stanovnika od očekivanog s još nepovoljnijim odnosima u sastavu stanovništva.